

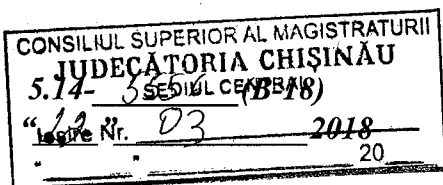
REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU

mun. Chișinău, str. Zelinski, 13 Republica Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jchisinau@justice.md

mun. Chisinau, Zelinski 13 street, Republic of Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jchisinau@justice.md

Destinatar: *Curtea Constituțională*
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28,
MD-2004

Judecătoria Chișinău (sediul central), Vă expediază cauza civilă nr. 3-94/2017 în vederea examinării sesizării privind excepția de neconstituționalitate.

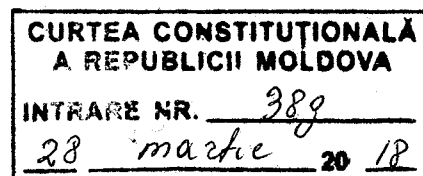
Anexe: Dosarul civil nr. 3-94/2017- 129 file.

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate -15 file

JUDECĂTORUL
JUDECĂTORIEI CHIȘINĂU
(SEDIUL CENTRAL)

ANGELA BRAGA

Ex. Alexandrina Frumosu
Tel: 022-52-01-36
Fax: 022-52-20-21

ÎNCHIEIERE

15 martie 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul central), instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător Angela Braga

Grefier - Alexandrina Frumosu, Doina Ciuleacu

Cu participarea:

Reprezentantului reclamantului, avocatului Petru Balan,

Reprezentantului pârîtului – Veaceslav Trubca,

examinând în ședință de judecată publică preliminară cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SC "Acomar-Trans" SRL către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, Biroul Vamal Sud cu privire la anularea deciziei de regularizare, încasarea despăgubirii materiale a prejudiciului moral cauzat,

CONSTATĂ:

SRL "SRL "ACOMAR - TRANS" împotriva Serviciului Vamal, Biroului Vamal Sud cu privire la anularea deciziei de regularizare încasarea despăgubirii materiale a prejudiciului moral cauzat.

În motivarea cererii reclamanta invocă, că în perioada 2014 – 2015 a importat din România pietriș pentru pietriș pentru pietruirea drumurilor, criblură din granit, nisip. Valoarea în vamă a mărfurilor a fost determinată conform prevederilor art.11 din Legea cu privire la tariful vamal prin metoda 1 în baza valorii tranzacției în baza prețului efectiv plătit sau de plătit, fiind incluse în valoarea tranzacției cheltuielile de transport. În baza ordinului de control nr.486 din 02.09.2015, modificat prin ordinul 1493 din 26.12.2016, emis de Biroul Vamal Sud, s-a dispus controlul ulterior prin audit post vămire al reclamantului, privind verificarea corectitudinii declarării valorii în vamă, verificarea declarațiilor vamale perfectate în perioada anilor 2014-2015. Controlul ulterior s-a petrecut în perioada 08.10.2015 – 23.12.2016 și, la 09.01.2017 a fost întocmit procesul-verbal nr.13/8/15 de examinare preliminară a rezultatelor auditului post vămire, în care au fost calculate obligații vamale suplimentare în valoare totală de 821760, 01 lei.

La 18.01.2017 reclamantul a prezentat Biroului Vamal Sud un dezacord la procesul verbal menționat, iar la 19.01.2017 de către Biroul Vamal Sud a fost emis Actul de audit post vămire nr.13/10/15, iar la 27 ianuarie 2017 a fost emisă decizia de regularizare nr.12 prin care s-a calculat și s-a dispus încasarea drepturilor de import export suplimentare în mărime de 1 127 024 lei.

La 10.02.2017 au adresat organului ierarhic superior o cerere prealabilă în care a solicitat anularea deciziei de regularizare, însă cererea prealabilă a fost respinsă.

Consideră ca fiind ilegală decizia de regularizare nr.12 din 27.01.2017 emisă de Biroul Vamal Sud, solicită anularea acesteia și declararea ca fiind nulă a răspunsului Serviciului Vamal nr.28/11-3582 din 14.03.2017.

Mai solicită încasarea despăgubirii materiale a prejudiciului moral cauzat în mărime de 10000 lei.

În ședința de pregătire, reprezentantul reclamantului, avocatul Petru Balan a formulat o cerere, prin care solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate în temeiul art.12¹ Cod de procedură civilă.

În motivarea cererii invocă, că Curtea Constituțională urmează să exercite controlul constituționalității a sintagmei "în cazul în care transportul mărfii este asigurat de mijlocul de transport propriu al cumpărătorului, cheltuielile de transport pînă la locul de introducere se vor calcula de către declarant potrivit mărimii cheltuielilor de transport practicate pentru aceleași moduri de transport și se vor include în valoarea în vamă" din pct.8 lit.c) din regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova nr.600 din 14 mai 2002.

Consideră, reclamantul, că aceste prevederi contravin Constituției RM.

Mai invocă, că anterior Curtea Constituțională nu a emis o hotărîre cu același obiect.

Consideră reprezentantul reclamantului, că sînt întrunite toate condițiile de ridicare a excepției de neconstituționalitate și solicită admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, expedierea sesizării privind excepția de neconstituționalitate împreună cu toate materialele cauzei civile spre examinare Curții Constituționale.

Reprezentantul pîrîtului a solicitat admiterea cererii, motivînd că prevederile legale la care face referire reprezentantul reclamantului urmează a fi aplicate la judecarea prezentei cauze civile.

Studiind cererea depusă de reprezentantul reclamantului, avocatul Petru Balan cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și audiind participanții la proces, instanța de judecată consideră că urmează a fi admisă cererea, cu remiterea acesteia Curții Constituționale și suspendarea procesului, din următoarele considerente.

Conform art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova și art.4 alin.(1) Legea cu privire la Curtea Constituțională nr.317-XIII din 13 decembrie 1994, Curtea Constituțională: exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În conformitate cu prevederile art.12¹ alin.(1) Cod de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Curtea Constituțională în punctele 77, 79, 80, 82 și 87 din Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a constatat, că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către:

1) *instanța de judecată* din oficiu, care, respectând principiul supremației Constituției, nu este în drept să aplice o altă normă în privința căreia există incertitudini de constituționalitate;

2) *părțile* în proces, inclusiv reprezentanții acestora, drepturile și interesele cărora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei.

Controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă, de asemenea, posibilitatea Curții Constituționale, în calitate de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legislative cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

Curtea Constituțională a mai reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Instanța de judecată constată că în speță sunt întrunite toate condițiile necesare stabilite de Curtea Constituțională în Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, având în vedere că obiectul excepției, prevederile p.8 alin.(2) lit.c) al Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 600 din 14.05.2002, intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția este ridicată de reprezentantul reclamantului, avocatul Petru Balan, că prevederile p.8 alin.(2) lit.c) al Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova urmează a fi aplicate la soluționarea litigiului și că nu există o hotărâre a Curții Constituționale pe acest obiect, din care considerente cererea urmează a fi admisă.

În conformitate cu prevederile art.260 alin.(1) lit.e) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul: ridicării excepției de neconstituționalitate.

Astfel, ca rezultat al admiterii cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată consideră necesar de a suspenda procesul în pricina civilă dată.

În conformitate cu prevederile art. art.12¹, 260 alin.(1) lit. e), art.269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

dispune:

Se admite cererea reprezentantului reclamantului, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

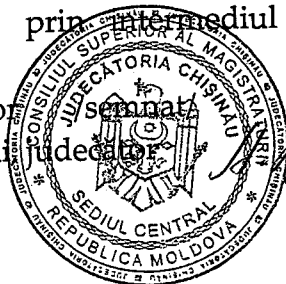
Se remite Curții Constituționale sesizarea reprezentantului reclamantului SRL "ACOMAR - TRANS", avocatului Petru Balan privind excepția de neconstituționalitate a p.8 alin.(2) lit.c) al Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 600 din 14.05.2002 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SC "Acomar-Trans" SRL către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, Biroul Vamal Sud cu privire la anularea deciziei de regularizare, încasarea despăgubirii materiale a prejudiciului moral cauzat.

Se suspendă procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SC "Acomar-Trans" SRL către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, Biroul Vamal Sud cu privire la anularea deciziei de regularizare, încasarea despăgubirii materiale a prejudiciului moral cauzat, până la soluționarea sesizării privind excepția de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Încheierea, în partea suspendării procesului, poate fi atacată cu recurs atât cât durează suspendarea procesului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul central).

Președintele ședinței, judecător

Copia corespunde originalului

Angela Braga

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din
Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire **Balan** 2. Prenume **Petru**
3. Funcția **Avocat, B.A.A. „MGS Legal Consulting”**
4. Adresa **Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr. 202 et. 5**
5. Tel./fax **022 35 80 44/022 35 82 40** **mob. 069677007**
6. Numele și prenumele reprezentantului*
7. Ocupația reprezentantului
8. Adresa reprezentantului
9. Tel. 10. Fax
11.

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Sesizarea în cauză are drept obiectiv primordial de a examina în detaliu normele stabilite în Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 600 din 14 mai 2002 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova.

Consider că prin prevederile pct. 8 lit. c) alin. 2 din Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 600 din 14 mai 2002 clientului meu – SRL „Acomar-Trans” i-au fost încălcate următoarele drepturi fundamentale, garantate prin următoarele texte constituționale:

- Art. 9 din Constituția Republicii Moldova care prevede că proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului și piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.
- Art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova care prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- Articolul 46 din Constituția Republicii Moldova care prevede că Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.
- Art. 126, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova care prevede că economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietate privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă. De asemenea, potrivit alin. (2) al aceleași norme constituționale statul trebuie să asigure libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ 13.

În fapt SRL „Acomar-Trans” este o societate comercială înregistrată în Republica Moldova și care are drept obiect de activitate: activități de transport pe apă, activitate de turism, comerțul cu ridicata al materialelor lemnoase, al materialelor de construcție și echipamentului sanitar, comerțul cu amănuntul al articolelor de fierărie, al vopselelor și sticlei, extragerea substanțelor minerale utile și (sau) îmbutelierea apelor minerale și naturale potabile. SRL „Acomar-Trans” este unica societate comercială din Republica Moldova care are în proprietatea sa o navă maritimă de transport a mărfurilor. Cu acest mijloc de transport maritim reclamantul transportă pe cale maritimă mărfurile pe care le importă în Republica Moldova.

În perioada 2014 - 2015 SRL „Acomar-Trans” a importat din România „pietriș pentru pietruirea drumurilor”, „criblură din granit”, „nisip” în condițiile de livrare FOB, FCA, EXW - Turcoaia; FOB – Isaccea. Valoarea în vamă a acestor mărfuri a fost determinată conform prevederilor art. 11 al Legii nr.1380 din 20.11.97 cu privire la tariful vamal, prin metoda nr. 1 în baza valorii tranzacției, respectiv în baza prețului efectiv plătit sau de plătit, fiind incluse în valoarea tranzacției cheltuielile de transport.

De fiecare dată mărfurile importate au fost declarate organului vamal, fiind declarată și valoarea lor în vamă, iar organul vamal la data depunerii declarațiilor vamale a acordat liber de vamă, fără a formula careva pretenții sau obiecții referitoare la valoarea mărfurilor sau la calculele cheltuielilor de transport.

În baza ordinului de control nr.486 din 02.09.2015 (modificat prin ordinul de control nr.1493 din 26.12.2016) emis de Biroul Vamal Sud, s-a dispus controlul ulterior prin audit post-vămuire al activității SRL „Acomar-Trans”, privind verificarea corectitudinii declarării valorii în vamă, verificarea declarațiilor vamale perfectate în perioada anilor 2014-2015.

Controlul ulterior prin audit post-vămuire s-a petrecut în perioada 08.10.2015-23.12.2016.

SRL „Acomar-Trans” a pus la dispoziția organului vamal toate actele necesare pentru petrecerea auditului post-vămuire.

La 09.01.2017 Biroul Vamal Sud a adoptat procesul-verbal nr. 13/8/15 de examinare preliminară a rezultatelor auditului post-vămuire, în care au fost calculate obligații vamale suplimentare în valoare totală de 82 1760, 01 lei, inclusiv: proceduri vamale - 13429,53 lei, taxa vamală - 138070,27 lei, TVA - 670260,21 lei și majorarea de întârziere (penalitatea).

La 18.01.2017 reclamantul a prezentat Biroului Vamal Sud un dezacord la procesul-verbal nr. 13/8/15 din 09.01.2017 de examinare preliminară a rezultatelor auditului post-vămuire.

A doua zi, Biroul Vamal Sud a emis Actul de audit post-vămuire nr. 13/10/15 din 19.01.2017 în care a indicat următoarele concluzii:

„La declararea valorii în vamă a mărfurilor în perioada supusă controlului se constată nerespectarea de către SRL „Acomar-Trans” a prevederilor pct.8, lit. c), alin. 2 a Hotărîrii Guvernului nr. 600 din 14.05.2002 „în cazul în care transportul mărfii este asigurat de mijlocul de transport propriu al cumpărătorului, cheltuielile de transport până la locul de introducere se vor calcula de către declarant potrivit mărimii cheltuielilor de transport practicate pentru aceleași moduri de transport și se vor include în valoarea în vamă”. Prin urmare, reiese că valoarea în vamă se determină în conformitate cu art. 14 alin.(5) a Legii nr. 1380 din 20/11/97 cu privire la tariful vamal. În contextul celor relatate, în temeiul art. 127 alin.(1), lit. a), art.127 art. 129 al Codului Vamal (Legea nr.1149-XIV din 20.07.2000), art. 228 al Codului Fiscal (Legea nr.1163-XIII din 24.04.1997) au fost calculate obligații vamale în valoare totală de 821760,01 lei, inclusiv:

proceduri vamale - 13429,53 lei, taxa vamală - 138070,27 lei, TVA - 670260,21 lei și majorarea de întârziere (penalitatea), care va fi calculată la data emiterii deciziei de regularizare.

La 27.01.2017 Biroul Vamal Sud a emis decizia de regularizare nr. 12 din 27.01.2017 prin care s-a calculat și s-a dispus spre încasare de la SRL „Acomar-Trans” drepturi de import export suplimentare în sumă de 1 127 024.

Decizia de regularizare nr. 12 din 27.01.2017 a fost emisă în adresa SRL „Acomar-Trans” prin scrisoarea nr. 17-06/197-06 din 30.01.2017.

La 10.02.2017 SRL „Acomar-Trans” a expediat organului ierarhic superior o cerere prealabilă în care a solicitat anularea deciziei de regularizare nr. 12 din 27.01.2017 ca fiind ilegală.

Prin scrisoarea Serviciului vamal nr. 28/11-3582 din 14.03.2017 cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 20 martie 2017 SRL „Acomar-Trans” s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată prin care a solicitat anularea deciziei de regularizare nr. 12 din 27.01.2017.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14.

Prevederile pct. 8 lit. c) alin. 2 din Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 600 din 14 mai 2002 le consider neconstituționale.

Deși Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 600 din 14 mai 2002 a fost abrogată la 19.11.2016 prin hotărârea Guvernului nr. Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15.08.2016, prima era în vigoare la data producerii faptelor descrise în prezenta sesizare și urmează să fie aplicate la soluționarea litigiului în care excepția de neconstituționalitate a fost ridicată.

Normele contestate în prezenta sesizare încalcă art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova care prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială. și art. 126, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova potrivit căruia economia Republicii Moldova este o economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietate privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă. De asemenea, se încalcă și art. 126 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova care prevede că statul trebuie să asigure libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție.

Obligativitatea impusă printr-un act normativ al Guvernului pentru un comerciant, care are mijloace proprii de transport, de a include în cheltuielile de transport a mărfii pînă la destinație, nu cheltuielile directe suportate, dar sume care sînt nu mai mici decît cheltuielile practicate de transportatorii profesioniști (care de regulă includ și beneficii și profit etc.) este contrară principiilor liberei concurențe și pricipiilor unei economii de piață libere, garantate de art. 126 din Constituție.

SRL „Acomar-Trans” a urmărit un scop de profit atunci cînd a investit și a procurat un mijloc de transport maritim propriu cu care să importe în țară mărfuri pe cale maritimă și anume: de a cheltui mai puțin pentru transport, deoarece utilizarea navelor străine este mult mai costisitoare și este nerentabilă. Prin esența normelor contestate, statul în persoana Guvernului, obligă SRL „Acomar-Trans” să includă în valoarea în vamă declarată organului vamal la introducerea mărfurilor în țară nu cheltuielile sale de transport (suportate direct), dar prețuri de referință pe care le utilizează transportatorii profesioniști. Prin aceasta, rezultă că nu mai are nici un sens pentru o societate comercială să-și procure mijloace de transport proprii pentru a importa mărfuri în țară, or în orice situație va trebui să includă în valoarea în vamă nu cheltuielile de transport suportate direct, ci cheltuielile pe care le suportă în mod obișnuit transportatorii profesioniști care în toate cazurile sînt mai mari. Astfel, statul nu încurajează libera dezvoltare economică, ci constrînge societățile comerciale în alegerea metodelor de transport a mărfurilor pe care le importă.

Altfel spus, normele contestate reprezintă de fapt o barieră în calea societăților comerciale care astfel sînt „împiedicate” sau „descurajate” să-și procure transport propriu pentru transportarea mărfurilor în Republica Moldova.

Faptul că SRL „Acomar-Trans” a fost sancționată financiar în temeiul unui text normativ care, în viziunea subsemnatului, este neconstituțional, afectează și dreptul fundamental al SRL „Acomar-Trans” garantat prin art. 46 din Constituție „Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia” potrivit căruia dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate. Asta deoarece, sînt grav afectate interesele financiare și patrimoniale ale SRL „Acomar-Trans” în rezultatul sancțiunilor aplicate de organul vamal.

Esența normelor contestate aduce atingere și garanțiilor constituționale care se conțin în art. 9, alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, care prevede că piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.

Trebuie să subliniez că normele contestate din Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 600 din 14 mai 2002 sînt prin conținutul său norme primare, or ele nu dezvoltă nici o prevedere din Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20.11.97, care nu conține nici pe departe astfel de prevederi. Această împrejurare, denotă o altă nerespectare a Constituției Republicii Moldova și anume prevederile art. 102 alin. (2) care prevede că hotărârile Guvernului se adoptă pentru organizarea executării legilor. Această normă constituțională limitează Guvernul în a adopta norme primare care țin de domeniul de reglementare al legilor. Iar conform art. 1 din Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20.11.97 metodele de determinare a valorii în vamă a mărfurilor reprezintă un domeniu de reglementare exclusiv al acestei legi.

Conform art. 4 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul VIII "Taxe și formalități referitoare la import și export" din Acordul General pentru Tarife Vamale și Comerț (Gatt 1947) prevede: „1. a) Toate taxele și impozitele cu orice caracter (diferite de taxele de import și export și altele decât taxele prevăzute de Articolul III), impuse de Părțile contractante la sau în legătură cu importul sau exportul se vor limita la costul aproximativ al serviciilor prestate și nu vor reprezenta o măsura protecționistă indirectă pentru produsele naționale sau o impunere a importurilor sau exporturilor în scopuri fiscale. b) Părțile contractante recunosc necesitatea reducerii numărului și diversității taxelor și impozitelor la care se referă alineatul a)”.

În speță este aplicabilă și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. În această parte subliniem următoarele:

Dreptul la un proces echitabil garantat prin art. 6 CEDO se aplică la determinarea „drepturilor și obligațiilor civile”. Pentru convenție acesta este un termen cu un sens autonom, care a fost interpretat incluzând drepturile pecuniare (Beaumartin c. Franței, § 28, 1994).

În ansamblul său coerența Convenției cere ca noțiunea autonomă de „bunuri” din articolul 1 Protocolul 1 să fie nu mai puțin o categorie decât însăși conceptul de drepturi pecuniare în sensul articolului 6: raționamentul despre esența interesului măsurat prin natura și importanța sa pentru o persoană ar trebui să se aplice atât protecției sale formale (articolul 6 alineatul (1)) cât și substanței sale (articolul 1, Protocolul 1) (Feldbrugge c. Olandei, § 37-40, 1986; Deumeland c. RFG, § 71-71, 1986).

Articolul 1 al Protocolului nr. 1 al CEDO prevede: „Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional”.

Conform jurisprudenței Curții „articolul 1 al Protocolului nr. 1 cuprinde trei reguli distincte: prima regulă, prevăzută în prima propoziție a primului paragraf, este de natură generală și enunță principiul respectării bunurilor; a doua regulă, conținută în a doua propoziție a primului paragraf, se referă la lipsirea de proprietate și o supune unor anumite condiții; a treia regulă, prevăzută în al doilea paragraf, recunoaște că Statele Contractante sunt în drept, inter alia, să reglementeze folosința bunurilor conform interesului general. Totuși, cele trei reguli nu sunt distincte, în sensul că nu au vreo legătură între ele. A doua și a treia regulă se referă la situațiile specifice de ingerință în dreptul la protecția proprietății și, prin urmare, ar trebui interpretate în lumina principiului general enunțat în prima regulă” (Sporrong și Lönnroth c. Suediei, § 61, 23 septembrie 1982; James și alții c. Marii Britanii, § 37, 21 februarie 1986; Broniowski c. Poloniei, § 134, 28 septembrie 2005; SRL Dacia c. Moldovei, § 54, 24 februarie 2009).

Inserarea dreptului la proprietate în CEDO de la bun început a dezlănțuit discuții controversate în rândul statelor membre din cauza prezenței unor elemente economice în cadrul acestui drept fundamental. Drept rezultat, în art. 1 Protocolul nr. 1 este prezent paragraful 2 „...Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor...”. Iată de ce există prezumpția unui drept al statului de apreciere privind implementarea diverselor politici care ar avea repercusiuni imense asupra dreptului de proprietate.

Cu toate acestea, Curtea joacă un rol substanțial la capitolul evaluării caracterului legitim al unor asemenea acțiuni/ingerințe din partea statului: „deși Curtea nu poate substitui propria evaluare cu cea a autorităților naționale, ea este obligată să examineze măsura contestată în conformitate cu prevederile art. 1 al Protocolului nr. 1 și, astfel, să procedeze la o investigare a faptelor conform cărora au acționat autoritățile naționale” (James c. Regatul Unit, § 46, 21 februarie 1986).

Caracteristic pentru CEDO este că aceasta nu oferă o definiție de „bun”. Din aceste considerente elementele/definiția acestei noțiuni urmează a fi identificată în jurisprudența Curții.

Primul lucru de care trebuie să se țină cont la examinarea Articolului 1 al Protocolului nr. 1 este interpretarea extrem de vastă atribuită conceptului de proprietate sau „bunuri”. El cuprinde o serie de bunuri economice. Astfel, următoarele bunuri sunt protejate de Articolul 1: bunuri mobile sau imobile, bunuri corporale sau incorporale, așa cum sunt acțiunile, brevetele, o decizie a arbitrajului, dreptul la o pensie de bătrânețe, dreptul proprietarului funciar la arendă, bunuri economice legate de administrarea businessului, dreptul la exercitarea unei profesii, perspectiva legitimă a unei evoluții concrete a stării lucrurilor, o revendicare juridică.

Curtea a reiterat faptul că conceptul de „bunuri” enunțat în Articolul 1 are un sens autonom, care în mod cert nu era limitat la dreptul de proprietate asupra bunurilor corporale: anumite alte drepturi și interese, care constituie active, pot fi, de asemenea, considerate „drepturi la proprietate” și astfel „bunuri” în sensul Articolului 1. (Iatridis v. Grecia, § 54, 25 martie 1999)

În contextul celor expuse, rezultă că dreptul specific protejat de art. 1 al Protocolului nr. 1 al CEDO este dreptul la „respectarea bunurilor; dreptul de a avea, de a folosi, de a dispune, să făgăduiască, să împrumute, chiar să distrugă bunurile sale” (Marckx c. Belgiei, § 63, 13 iunie 1979).

În ce privește ingerința în exercitarea dreptului de proprietate Curtea europeană a drepturilor omului a constatat că „o lipsire de proprietate în sensul celei de-a doua reguli poate fi justificată dacă se dovedește că aceasta este, inter alia, „în interes public” și „în condițiile prevăzute de lege”. Mai mult, orice ingerință în dreptul de proprietate trebuie, de asemenea, să corespundă cerinței de proporționalitate. După cum Curtea a declarat, în mod repetat, trebuie de asigurat un echilibru just între cerințele interesului general al comunității și cerințele protecției drepturilor fundamentale ale persoanei, găsirea unui astfel de echilibru just fiind inerentă întregii Convenții. De asemenea, Curtea a stabilit că echilibrul necesar nu va fi atins dacă persoana în cauză poartă o povară individuală și excesivă” (Sporrong și Lönnroth c. Suediei, §§ 69-7423 septembrie 1982; Brumărescu c. României, § 78, 28 octombrie 1999; SRL Dacia c. Moldovei, § 57, 24 februarie 2009). Astfel, orice ingerință în exercitarea dreptului de proprietate trebuie să servească unui scop legitim de utilitate publică sau unui interes general (James c. Regatul Unit, § 46, 21 februarie 1986).

Dreptul de a se bucura de valorificarea dreptului la proprietate garantat prin art. 1 Protocolul 1 al CEDO în principal se referă la interzicerea oricărei ingerințe din partea statului în acest sens. Ingerința poate avea loc prin diferite forme specifice menționate în norma menționată supra – privarea sau limitarea de control asupra dreptului.

În cauza Sporrang și Lönnroth c. Suediei (§ 60, 23 septembrie 1982) unde a fost înregistrată o întârziere de lungă durată între decizia inițială că proprietatea urma să fie expropriată și executarea acesteia, Curtea a constatat că a avut loc o ingerință în dreptul reclamantilor în valorificarea proprietății lor, chiar dacă ingerința nu a avut loc prin lipsirea sau limitarea dreptului de proprietate. Din aceasta rezultă că, statul va fi responsabil în temeiul art. 1 Protocolul I al CEDO numai pentru ingerințele care afectează valoarea economică a proprietății. Fapt reiterat de către Curte în cazurile Erkner și Hafauer c. Austriei (§ 60, 23 aprilie 1987) și Poiss c. Austriei (§ 64, 23 aprilie 1987)

În cauza SRL Dacia c. Moldovei (§ 65-66, 24 februarie 2009) Curtea observat că „...hotelul a fost propus spre vânzare de către autoritățile de stat, care au stabilit regulile, au determinat prețul inițial și au desfășurat licitația. Întreprinderea reclamantă s-a aflat într-o poziție de inegalitate când a acceptat toate condițiile stabilite de către stat, condiții pe care ea le-a acceptat. Totuși, după patru ani de la privatizare, autoritățile au considerat vânzarea incorectă, iar prețul, subevaluat, și au inițiat procedurile de anulare a tranzacției. Din circumstanțele cauzei, se pare că autoritățile au avut o discreție nelimitată de a revizui și anula tranzacțiile pe care ele le-au inițiat și încheiat cu ani mai devreme. Prin urmare, autoritățile nu „au acționat la timpul potrivit, într-un mod corespunzător și cu maximă consecvență” (Beyeler c. Italiei, § 120, 5 ianuarie 2000). Acești factori trebuie, de asemenea, să aibă o pondere grea atunci când se examinează faptul dacă deciziile instanțelor judecătorești naționale au asigurat un echilibru just în cauza reclamantului. În aceste circumstanțe, având în vedere, în special, că iregularitățile în privatizarea hotelului au fost de natură formală și nesustținute și nu erau imputabile întreprinderii reclamante, și chiar prezumând faptul că lipsirea acesteia de proprietate putea fi dovedită ca fiind în interes public, Curtea constată că a fost încălcat echilibrul just și că întreprinderea reclamantă a purtat și continuă să poarte o povară individuală și excesivă. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție”.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15.

Declararea **neconstituțională** a prevederilor pct. 8 lit. c) alin. 2 din Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 600 din 14 mai 2002.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII
16.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17.

Toate copiile actelor se află anexate la cauza civilă.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul *Chișinău, R. Moldova*
Data *18 ianuarie 2018*

Bec